

ارامنه و مطبعه سی

استانبولده باب عالی چاده

سنده قره بت کشتخانه سی

درج ایدلین اوراق اعاده

اولتاز

باش محرری :

صالح ذکی

سَمَاءُ الْمَلِكِ عَزَّ وَجَلَّ

بدل اشترا

پوسته اجرتیه برابر

ست لک ۵۰ غروش

اقی آتقی ۳۰ »

نسخه سی ۱ غروشه

يُنَجِّسُكُمْ بِرُكُوبِ الْبَرِّ لَوْ لَوْ فَنِي وَالْإِنِّي هَفَبْتُمْ لَكُمُ غَزْتُمْ

فرانسه رئیس جمهوری موسیو فلیکس فور حضر تلری

قطعه اترنده مسئله مذکورې حل اېچون مومي الهك كوسترېځي اصولي مدح وستايشه سولېشدر .

معمايه (اوطوقوس) بوضورت حلك كنديسنه راجع اولديغني ادعا ايتش اولوب نه فائده كه بونك حقيقه هانكيسنه راجع اولديغني تعين اېچون مقتضى اولان وسايط كليا مفقود بولغشدر . يالكر شوراسي معلوم ومحقق كيدير كه (اودوقس) (افلاطون) ك معاصر يندن ومومي الهك شاكر دانندن اولوب علوم رياضيه نك ترقيسونه خدمت ايتشدر . قتلوع مخروطياتك نظريه سني اولدقچه منظم دنيله حك بر صورتده نشر وتعليم ايتش وحتي تضعيف مكب مسئلهسند بونلردن بريني استعمال دخي ايتش اولديغندن متاخرين نظرنده مخنيات مذكور مك موجود حقيقيسي اولوب اولديغنده شبه ايلدكدهدر .

والحاصل مشهور (ارشيد) ك بوبادكي شهادتي مومي الهك وجوده كنيرديكي كشفيات هندسيه نك قيمت واهميتنه دار هېج برشبه برافامشدر . فيالحقيقه (ارشيد) كتاب الكره والاسطوانه سنده مخروط واهرامك مسا حلخري بولان مومي اليه اولديغني صراحة بيان ايتشدر . مشهور ازيميري (ثاون) [Théon] ككي بعض شارحدرده (اقليدس) ك بشخي كتابنده مندرج اولان تناسب نظريه سني اك اول وضع ايدن مومي اليه اولديغني بيان ايتشدر .

فقط (اودوقس) ك اصل شهرتي هيئت وجغرافياده كي كشفياتسبه ميدير . (سنيك) [Sénèque] ك قولنجه مومي اليه بر جوق زمان مصرده اقامت ايدهرك اوراده اكساب معلومات ايتش اولديغنه وحتي اجرامك حركاتي نظريه سني هنوز يونانيلير طرفندن معلوم اولديغني برزمانده يونانس تابه نقل ايلدكته ذاهب اولمشدر . فقط بوندن برقاچ عصر موكره مشهور (برخس) [Hipparque] ك يونانيلير طرفندن هنوز مجهول اولان بونظريه سني اثبات اېچون ارسادات لازميه دسترس اولديغني درخاطر ايدلنجه بوروايتك يالان دكل ايسده ياكلاش اولديغنه حك اولنور .

اوشخبيسي (بال) شهرنده ۱۵۳۶ سنهسندده و (ونديك) ده ۱۵۵۸ سنهسندده : Ptolemaeus] planisphaerum sphaera atque astrorum caelestium ratio, natura et motus] طبع اولان نسخهلردر .

دردنخبيسي (لوندريه) ده ۱۶۲۰ سنه ميلاديهسندده [Ptolemaei de Hypothesibus planetarum, Procli sphaera] نامنده طبع اولان نسخهلردر .

بشخبيسي پارسده ۱۶۳۰ [Ptolemaei liberde apporentiis inerrantibus] ناميله نشر ايدبان مطبوع نسخهلردر .

التنجيسي (ليون) ده ۱۵۳۵ سنهسندده [Géographie] ناميله طبع اولان نسخهلردر .

برده (بطليموس) ه اسناد اولان بر مقاله حكيميه واردركه مقاله مذكوره ۱۶۶۰ سنه ميلاديهسندده پارسده (بوليو) [Boulliau] طرفندن فرانسزجه بر ترجمه اولهرق [Traité du jugement de l'empire de l'ame] ناميله طبع ايدلشدر .

ص. ذ

تراجم احوال

اودوقس

(اودوقس) [Eudoxe] مشاهير مهندسين وهيئتشناساندين اولوب قبل الميلاذ بشخي عصرده (كنيد) [Cnide] ده تولد ايتش وميلاددن ۳۵۰ سنه مقدم وفات ايتشدر .

مومي اليه (افلاطون) ك تاسيسكرده سي اولان اقادميانك يتشديردكي مشاهيردن اولوب نامي بعض شراح كتابليله اسكندريه رياضيونك اترنده وتضعيف مكب مسئله سي بحثنده دفعا تاله ذكر اولونشدر .

(اراتوستي) ، بزه قدر واصل اولان بر كوچوك

آصور و تأسیسی مستقلاً جالیشان بر قاج علانك دهاسی
آزیدر. مولدالموضعی یالکر (لاوازیه) دکل (بریهستی)
و (شیل) ده همان عینی زمانلرده کشف ایتمشردی؛ بونك
کبی ریاضیاتك بر قدم دها بوکسك اولان مرتبهسی
بولقده (نیوتون) و (لایبچ) اولا مستقل برغیرت
کوسترمنشربالآ خره بر بریه مکتوبلرله بیلدیرمشردی.
بوکبی مناسبات فکرییه فن تاریخسده پك چوق مثاللر
بولور. شمعی استرادمزه نهایت ویرهك اصل (هلوتج)ه
کاهم:

بومشله بی پك بی طرفانه مطالعه و آلمان علمانی پك
شدتی صورتده مأخذمایدن (تایت) [Tait] — که ایدیمبورغ
دارالفنونسك حکمت درسی اشغال ایتمکده بولان بر
ریاضی شهربرد — بوکشف مهمی آنجیق (ژول) [Joule]
ایله (هلوتج)ه اسناد بو شرفدن حصه مند اولیق ادعاسنده
بولسان سار علمانی خصوصاً (روبر مایر) ی استقادات
شدیده سیه بر باد ایدیور. ذاتاً بون آلمان حکماسنه
قارشی حاصل ایستیکی نفرتی کیزلیمیه چك قدر صوغوق
قانلیغنی غایب ایدن بوانکایز علامه سی (هلوتج)ه حقنده
پك زیاده تحسینه شایان بر انصاف و بلکه بر حرمت
کوستردك — کشفیاتیه علم انسانی بی اعلا ایدن حکما
ایچسده — نه قدری عالی اولدینغی آکلاتیور. (حکمتك
ترقیات آخیره سی) [Prsgrès récents de la physique]
[sique] نایله یازدینغی آرد (روبر مایر)ك بوخصوصده
درجه استحقاقی مطالعه ایدرکن بالطبع (هلوتج)ه ایله
(ژول)ه بحثی نقل ایدیورد دیورک: بو بحثی — یعنی
(تحفظ قدرت) قانونی — شمذیک بر طرف ایتمزدن اول
بو قانونك تکمله خدمت ایدنلردن برینك اسنی دها
ذکر ایده جکم: موسیو (هلوتج)ك استندن بحث ایتمک
ایسترم. برینك مشهور قیزبولوژیستی اولان بو ذات
— که شمذیک هیچ اولمزسه رسماً و شهرتاً قیزبولوژی ایله
اشتغالدن فارغ اولمشدر — بر حیات اولان ریاضیون
حکما نك الك بیوکاردن بریدر. ایلك اثرلرندن بریسی

(اودوقس)ك ایکی آری اولدینغی بونلردن بری
بروج سماویه نك تعریف و توصیفاسدن و دیگر ی بروج
مذکورنك طلوع و غروبندن بحث بولدینغی متقدمین
طرفندن سولتکده ایسده بونلرک هیچ بریسی زمانمزه
واصل اوله ماشدر.

مشهور (استرابون) [Strabon] ك کتابسده
ستایشله ذکر ایستیکی واکتریا کندی افکارینه تقویت
ورمک ایچون استهاد ایلدیکی جغرافیا کتابی ده حوادث
زمانیه ایله محو و نابود اولمشدر.

(اودوقس)ك وفاتندن چوق صوکره (کنید)ه کان
سیاحینه شهر مذکور اهلایسی طرفندن ارساد کواکب
ایچون مومی الهک انشا استدیرمش اولدینغی برقله خرابیسی
اراه ایلدیکی تاریخده مذکوردر.

ص. ذ

حکیم شهر (هلوتج)ك ترجمه حالی

[مابعد عدد : ۱۹۹]

فنده الک مهم و الک عمومی قانونلر بونلردر. بناء
علیه بویه بر قانونك کشف اولغسیه علما پیننده حصوله
کان مناقشات عمیق و مباحثات دقیق بی غریب کورما ملیدر.
آلمانلره انکایزلردن بشفه هیچ برمک بو شرفدن حصه
ایسته مک حقلری واقعا یوقدر. فقط انکایزلرک الک مشهور
علماسندن (ژول) [Joule] خاصه بو مسئله بی تدقیق
ایله اوغراشدینغی ایچون بر چوق محررات ایله اوده
هلوتج کبی باشی باشنه عینی حقیقتی بولمش اولدینغی
و بو تدقیقات قبه نه کندینه مخصوص بر اصول صاحبی
بولدینغی تصدیق استدیرمشدر. بوکشفك احداث ایستیکی
مناقشات و مباحثاتی تعقیب ایدنلر آنک درجه اهمیت
آنجیق تقدیر و تخمین ایده بیلرلر. بو حقیقتی بر چوق
علما بردن کشف ایده بیلر. تاریخ تکامل فسده بوکا پك
چوق مثاللر واردر. مولدالموضه نك کشفی واندن اول
پك مهم بر شعبه ریاضیه نك (حساب تمامی و تقاضی)